

Yttrande

2026-03-27

Finansdepartementet,
Finansmarknadsavdelningen,
Värdepappersenheten
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Slutbetänkandet Fondandelsbolag – för en mer konkurrenskraftig fondmarknad (SOU 2025:117), Fi2025/02285

Bokföringsnämnden (BFN) har fått ovannämnda slutbetänkande på remiss.

Utredningen föreslår en ny associationsrättslig form av juridisk person, fondandelsbolag. Ett fondandelsbolag kan vara ett investeringsbolag som utgör ett fondföretag enligt UCITS-direktivet eller ett AIF-bolag som utgör en alternativ investeringsfond enligt AIFM-direktivet. Investeringsbolag ska bedriva verksamhet enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder, LVF, och AIF-bolag ska bedriva verksamhet enligt lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder, LAIF. Bolagen ska stå under Finansinspektionens tillsyn.

Mot bakgrund av BFN:s verksamhetsområde har förslagen i betänkandet granskats i de delar de rör BFN:s verksamhetsområde, dvs. utifrån bestämmelserna i bokföringslagen (1999:1078), BFL, och årsredovisningslagen (1995:1554), ÅRL.

Fondandelsbolagen kommer att omfattas av bokföringslagens bestämmelser. Enligt förslaget ska AIF-bolag avsluta den löpande bokföringen med en årsredovisning i enlighet med ÅRL:s bestämmelser. Investeringsbolag och associationsrättsliga specialfonder ska avsluta den löpande bokföringen med en årsberättelse enligt bestämmelserna i den föreslagna fondandelsbolagen och LVF i stället för med en årsredovisning eller ett årsbokslut.

Förslaget innebär bland annat att BFL kompletteras med definitioner avseende de nya associationsformerna och bestämmelser om hur den löpande bokföringen ska avslutas samt om redovisningsvaluta i fondandelsbolag.

Årsredovisningslagens bestämmelser kompletteras bland annat med tillägg av definitioner och med tillägg av AIF-bolag i 2 kap. 7 § om underskrifter och om att upplysning ska lämnas enligt 5 kap. 48 § om AIF-bolaget är ett större företag. Dessutom ska ett AIF-bolag vars andelar är upptagna till handel på en reglerad marknad lämna motsvarande upplysningar som gäller aktiebolag med noterade aktier enligt 6 kap. 2, 6 och 7 §§ och 7 kap. 31 § samt ytterligare kompletteringar av bestämmelserna i kapitel 8.

Bokföringsnämnden ska ansvara för utveckling av god redovisningssed beträffande AIF-bolag (jfr 8 kap. 1 § BFL) och Finansinspektionen ska ansvara för utveckling av god redovisningssed beträffande investeringsbolag.

Gemensam bokföring

I betänkandet uppmärksammas att ett företag, enligt 4 kap. 5 § BFL, får ha gemensam bokföring med någon annan bokföringsskyldig endast för gemensamt bedriven verksamhet och endast om det är förenligt med god redovisningssed. BFN vill i detta sammanhang uppmärksamma att som huvudregel ska varje bokföringsskyldig ha en egen bokföring som omfattar såväl egen bedriven verksamhet som verksamhet som bedrivs gemensamt med annan. Vid gemensamt bedriven verksamhet kan det dock vara ändamålsenligt att också organisera bokföringen gemensamt. Utgångspunkten är således att det ska finnas en bokföring för varje fondandelsbolag som förvaltas av en extern förvaltare eftersom det är fondandelsbolaget som är bokföringsskyldigt. Om det är möjligt för fondandelsbolag att ha gemensamt bedriven verksamhet kan 4 kap. 5 § BFL komma ifråga.

Gemensam bokföring kan förekomma vid verksamhet som är förenad med samäganderätt till egendom. Gemensam bokföring kan också förekomma för förmögenhet som en stiftelse har gemensamt placerad med en annan stiftelse. Det är inte förenligt med god redovisningssed att organisera bokföringen i en koncern så att den löpande redovisningen, helt eller delvis, är gemensam för flera koncernföretag i andra fall än vid gemensamt bedriven verksamhet.

BFN har inte utrett om det är möjligt för fondandelsbolag att ha gemensam bokföring vid gemensamt bedriven verksamhet enligt 4 kap. 5 § BFL. Om behov finns, kan det finnas skäl för BFN att utreda eventuellt komplettering av normgivningen.

Hur den löpande bokföringen avslutas

Av 4 kap. 1 § 1 och 5 BFL framgår att bokföringsskyldigheten innebär att ett företag löpande ska bokföra alla affärshändelser samt avsluta den löpande bokföringen enligt bestämmelserna i 6 kap. BFL. Enligt 6 kap. BFL finns det tre sätt att avsluta den löpande bokföringen på; genom årsredovisning, årsbokslut och förenklat årsbokslut. I 6 kap. 1 § BFL anges de kategorier företag som ska avsluta den löpande bokföringen med en årsredovisning. Omfattas ett företag inte av 6 kap. 1 § BFL anges i 6 kap. 3 § BFL att den löpande bokföringen ska avslutas med ett årsbokslut, givet att företaget inte upprättar årsredovisning. Därtill finns det enligt 6 kap. 3 § BFL möjlighet att göra ett förenklat årsbokslut för vissa företag med låg nettoomsättning.

Enligt utredningens förslag kompletteras 6 kap. 1 § BFL med AIF-bolag. AIF-bolag ska således avsluta den löpande bokföringen med en årsredovisning.

Enligt utredningens förslag är ett AIF-bolag en sådan alternativ investeringsfond som avses i 1 kap. 2 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder, LAIF. Ett fondandelsbolag ska förvaltas av en extern förvaltare och förvaltaren är ansvarig för fondens förvaltning.

Förvaltaren ska ansvara för att den löpande bokföringen avslutas med en årsredovisning upprättad enligt årsredovisningslagens bestämmelser. Enligt bestämmelserna i LAIF ska en AIF-förvaltare även tillhandahålla en årsberättelse för varje alternativ investeringsfond som förvaltaren marknadsför. Det framgår inte av betänkandet syftet med att ett AIF-bolag dels ska avsluta den löpande bokföringen både med en årsredovisning dels tillhandahålla en årsberättelse jämfört med investeringsbolag och associationsrättsliga specialfonder, som också är fondandelsbolag, som däremot enbart ska avsluta den löpande bokföringen med en årsberättelse.

Årsberättelsen ska för ett AIF-bolag ha det innehåll som framgår av 10 kap. 5 § LAIF samt i Europaparlamentets och rådets förordningar som anges i bestämmelsen.

BFN har inget att invända mot att AIF-bolag avslutar den löpande bokföringen med en årsredovisning.

Ansvar för den kompletterande normgivningen

BFN:s uppdrag är att uttala sig om bestämmelserna i BFL och ÅRL. För BFN:s del innebär förslaget att BFN behöver se över och eventuellt anpassa sin normgivning till den nya företagsformen.

Det framgår inte av utredningens förslag om avsikten är att Finansinspektionen ska ansvara för den kompletterande normgivningen avseende tillämpningen av LAIF när årsberättelsen för ett AIF-bolag ska upprättas. Enligt BFN:s bedömning bör Finansinspektionen ansvara för den kompletterande normgivningen vid tillämpning av LAIF även när bestämmelserna ska tillämpas på årsberättelsen för ett AIF-bolag.

BFN återkommer till denna fråga nedan under rubriken Konsekvenser för BFN.

Definitioner

Definitioner av AIF-bolag, investeringsbolag och specialfonder införs i fondandelsbolagslagen. Investeringsbolag definieras i 1 kap. 3 §, AIF-bolag definieras i 1 kap.4 § och associationsrättsliga specialfonder definieras i 1 kap. 12 § första stycket 1.

I BFL föreslås en definition av AIF-bolag respektive associationsrättsliga specialfonder. Definitionerna i BFL görs med hänvisning till definitionerna i fondandelsbolagslagen och lyder enligt följande.

AIF-bolag: ett sådant bolag som avses i 1 kap. 4 § fondandelsbolagslagen och som inte utgör en associationsrättslig specialfond.

Associationsrättslig specialfond: detsamma som i 1 kap. 12 § 1 fondandelsbolagslagen.

Någon motsvarande definition med hänvisning till fondandelsbolagslagen finns inte för investeringsbolag, trots att dessa genom en ny bestämmelse i BFL ska undantas från skyldigheten att upprätta årsredovisning (se förslaget 6 kap. 9 § BFL). Enligt BFN:s bedömning bör det framgå av BFL att definitionen av investeringsbolag är densamma som i 1 kap. 3 § fondandelsbolagslagen. En definition av investeringsbolag i BFL kan formuleras på samma sätt som ovan enligt följande.

Investeringsbolag: ett sådant bolag som avses i 1 kap. 3 § fondandelsbolagslagen.

Förtydligande rubrik i BFL

Enligt BFN:s bedömning framgår det av rubriken närmast före 6 kap. 3 § BFL och av 6 kap. 3 § att företag som inte räknas upp i 6 kap. 1 § BFL ska avsluta den löpande bokföringen med ett årsbokslut enligt vad som anges i 6 kap. 3 § BFL. Rubriken har följande lydelse.

När den löpande bokföringen får avslutas med ett årsbokslut i stället för en årsredovisning.

Enligt utredningens förslag ska emellertid investeringsbolag och associationsrättsliga specialfonder för varje räkenskapsår avsluta bokföringen med en årsberättelse i stället för med en årsredovisning eller ett årsbokslut. Rubriken till bestämmelsen har följande lydelse.

När den löpande bokföringen ska avslutas med en årsberättelse

För att undvika missförstånd bör rubriken utformas med utgångspunkt i lydelsen av rubriken närmast före 6 kap. 3 § BFL. Rubriken bör därför kompletteras enligt nedan.

När den löpande bokföringen ska avslutas med en årsberättelse i stället för med en årsredovisning eller ett årsbokslut

Redaktionell justering

I BFL införs en ny bestämmelse i 6 kap. 9 § som anger att investeringsbolag och associationsrättsliga specialfonder ska för varje räkenskapsår avsluta bokföringen med en årsberättelse enligt 10 kap. 12 § första stycket fjärde strecksatsen fondandelsbolagslagen och 18 och 18 a §§ LVF i stället för med en årsredovisning eller ett årsbokslut.

Hänvisningen till LVF bör avse 4 kap. 18 och 18a §.

Konsekvenser för BFN

I konsekvensanalysen av utredningens förslag anges att utöver aktörerna på fondmarknaden berörs även vissa myndigheter såsom Finansinspektionen, Skatteverket, Bolagsverket, Pensionsmyndigheten och Fondtorgsnämnden samt Sveriges Domstolar. BFN nämns inte bland de myndigheter som räknas upp. Utredningen synes således utgå ifrån att i den mån nämndens normgivning ska tillämpas av de berörda fondandelsbolagen ska det kunna göras utan att BFN anpassar sin normgivning specifikt för den föreslagna associationsformen.

I förevarande fall kommer ett AIF-bolag att omfattas av kravet på att lämna en årsredovisning enligt bestämmelser i ÅRL. Ett AIF-bolag kommer även att omfattas av kravet på att upprätta en årsberättelse enligt bestämmelserna i LAIF. Krav på årsberättelsens innehåll och krav på revisorsgranskning finns i 10 kap. 5–7 §§ LAIF. Dessa paragrafer kompletteras av artiklarna 103–107 i kommissionens delegerade förordning (EU) nr 231/2013.

I betänkandet anges att BFN ska ansvara för utvecklingen av god redovisningssed för AIF-bolagen. Om det finns behov av kompletterande normgivning vid tillämpningen av bestämmelserna i LAIF anser BFN att det bör vara Finansinspektionen som bör ansvara för utvecklingen av god redovisningssed i denna del.

BFN gör bedömningen att BFN:s normgivning för löpande bokföring och årsredovisning behöver ses över för att utreda om normgivningen behöver kompletteras eller anpassas till den nya företagsformen.

I betänkandet beskrivs BFN:s verksamhet på sidan 538. Beskrivningen av BFN:s verksamhet är huvudsakligen korrekt, men beskrivningen görs med hänvisning till förordningen (2007:783) med instruktion för Bokföringsnämnden. Hänvisningen borde vara till den nu gällande förordningen (2017:153) med instruktion för BFN. Observera även att BFN:s verksamhet i nuläget är under omorganisation och ska inordnas under Revisorsinspektionen från och med 1 januari 2027, varför det kan förväntas ske förändringar avseende den nu gällande förordningen (2017:153).

Övrigt

Definitionen av nettoomsättning

BFN vill i detta sammanhang uppmärksamma definitionen av begreppet nettoomsättning i ÅRL.

Begreppet nettoomsättning används i redovisningslagstiftningen vid bedömningen av om ett företag är större eller mindre, vilken kompletterande normgivning som får tillämpas, om koncernredovisning ska upprättas, om hållbarhetsrapport ska upprättas m.m. Vad som ska ingå i begreppet nettoomsättning får därmed stor effekt på vilka redovisningsprinciper som ska tillämpas och på företagets informationsgivning i årsredovisningen.

För vissa företag med finansiell verksamhet som upprättar årsredovisning enligt ÅRL och inte faller inom tillämpningsområdet för lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag, ÅRKL, eller lagen (1995:1560) om

årsredovisning i försäkringsföretag, ÅRFL, saknas en utökad omfattning av vad som bör ingå i definitionen av nettoomsättning när den huvudsakliga verksamheten består av ränteintäkter och andra intäkter, vilka enligt ÅRL:s uppställningsform normalt redovisas i finansnettot.

Definitionen av nettoomsättning i de olika lagarna är enligt följande.

1 kap. 3§ första stycket 3 ÅRL

Nettoomsättning: intäkter från sålda varor och utförda tjänster som ingår i företagets normala verksamhet med avdrag för lämnade rabatter, mervärdesskatt och annan skatt som är direkt knuten till omsättningen.

1 kap. 4 a § ÅRKL

Vid tillämpningen av 6 kap. 10 § årsredovisningslagen (1995:1554) och 7 kap. 31 a § samma lag ska nettoomsättning avse summan av posterna Ränteintäkter (post 1), Leasingintäkter (post 2), Erhållna utdelningar (post 4), Provisionsintäkter (post 5), Nettoresultat av finansiella transaktioner (post 7), om det är positivt, och Övriga rörelseintäkter (post 8) i bilaga 2.

1 kap. 3 a § ÅRFL

Vid tillämpningen av 6 kap. 10 § årsredovisningslagen (1995:1554) och 7 kap. 31 a § samma lag ska nettoomsättning avse det som ingår i Premieinkomst (före avgiven återförsäkring) i bilaga 2.

Enligt BFN:s bedömning kan det finnas anledning att se över definitionen av begreppet nettoomsättning i ÅRL för en eventuell anpassning för de företag som bedriver finansiell verksamhet som inte är bank, värdepappersbolag eller försäkringsföretag, dvs företag som upprättar årsredovisning enligt ÅRL.

Eventuell sammanblandning av begreppen god revisionsred och god redovisningsred

I förslaget till fondandelsbolagslag finns bestämmelser om revision i kapitel 11. Revisorns uppgifter regleras bland annat i 11 kap. 3 §. Bestämmelsen har följande lydelse.

Revisorn ska granska ett investeringsbolags årsberättelse respektive ett AIF-bolags årsredovisning samt bolagens bokföring, styrelsens arbete och förvaltarens förvaltning. Granskningen ska utföras med professionell skepticism och vara så ingående och omfattande som god revisionsred kräver. Om AIF-bolaget är ett moderbolag i en koncern, ska revisorn även granska koncernredovisningen, om en

sådan har upprättats, samt koncernföretagens inbördes förhållanden. finns bestämmelser om revision.

I författningskommentaren till bestämmelsen anges bland annat följande.

I tredje stycket anges att granskningen ska utföras med professionell skepticism och vara så ingående och omfattande som god revisionsred kräver. Begreppet god redovisningsred syftar både på den löpande redovisningen enligt BFL och värderings- och periodiseringsfrågor enligt ÅRL. För investeringsbolag ansvarar Finansinspektionen för att utveckla god redovisningsred (se 8 kap. 1 § BFL). Bokföringsnämnden är statens expertorgan inom redovisningsområdet och har till uppgift att främja utvecklingen av god redovisningsred i företagens bokföring och offentliga redovisning vilket även innefattar AIF-bolag (jfr 8 kap. 1 § BFL).

Det synes som det har skett en sammanblandning mellan begreppen god revisionsred och god redovisningsred i kommentaren.

Detta yttrande har beslutats av BFN:s kanslichef Fredrik Bäckström efter föredragning.

Fredrik Bäckström
kanslichef

Eva Sundberg
föredragande